

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

10.10.2024

м. Чернігів

№ 62/BC

Про посилення контролю за
безпекою на об'єктах університету
та протидії терористичним
проявам

На виконання вимог Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації (від 27.09.2024 лист №01-08/4288), з метою посилення контролю за безпекою у місцях, де здійснюється освітній процес, а також перебувають здобувачі освіти, науково-педагогічні та інші працівники Національного університету «Чернігівська політехніка»

ЗОБОВ'ЯЗУЮ:

1. Проректора з АГР Карабанова В.Д. забезпечити контроль за функціонуванням пропускної системи щодо унеможливлення внесення до будівель, приміщень і на територію університету вибухонебезпечних та інших предметів, що можуть становити загрозу здоров'ю і життю учасників освітнього процесу, а також за перебуванням у приміщеннях університету і на його території сторонніх осіб, не причетних до організації освітнього процесу.

2. Керівників структурних підрозділів, кураторів академічних груп довести до всіх учасників освітнього процесу :

- правила поведіння у разі виявлення підозрілих осіб та вибухонебезпечних предметів, у тому числі замаскованих під них речей і предметів (авторучок, іграшок, мобільних телефонів, пакетів тощо);

- необхідність невідкладного звернення до співробітників органів Служби безпеки України та Національної поліції України у разі виявлення невідомих предметів, речовин та підозрілих осіб на території чи в приміщеннях університету, з одночасним інформуванням керівника структурного підрозділу;

- проведення профілактичної роботи серед здобувачів вищої освіти щодо недопущення втягування студентів у протиправну діяльність, пов'язану із надсиланням анонімних повідомлень терористичного характеру про замінування учбових закладів, поширення листівок антиукраїнського

характеру, вчинення підпалів військової техніки та інших дій терористичного чи диверсійного характеру, в т.ч. на замовлення російських спецслужб.

3. Начальника відділу ОП БЖД та ЦЗ Беспечну Т.І. підчас проведення вступного інструктажу з новопризначеними працівниками передбачити розгляд питань забезпечення заходів безпеки на можливі ризики виникнення надзвичайних ситуацій, терористичних актів, диверсій, мінування.

4. Начальника відділу ОП БЖД та ЦЗ Беспечну Т.І.:

- привести у відповідність до вимог часу «План дій органів управління та сил ЦЗ Національного університету «Чернігівська політехніка» у разі загрози та виникнення НС техногенного та природного характеру». При необхідності провести тренування.

- підготувати інформаційні матеріали про небезпеку та масштаби екстремізму і терористичної загрози та правил поведження при виявленні небезпеки.

5. Начальника загального відділу поширити інформаційні матеріали про небезпеку та масштаби екстремізму і терористичної загрози та правила поведження при виявленні небезпеки.

6. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Ректор

О.О.Новомлинець

Проект розпорядження вносить
начальник відділу ОП БЖД та ЦЗ
Т.І. Беспечна

ПАМ'ЯТКА
ПОСАДОВІЙ ОСОБІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
у разі отримання інформації про вчинення (загрози вчинення) діяння з ознаками
терористичного акту

**Першочергові дії у разі виявлення вибухових
пристроїв або схожих на них предметів**

1. Характерними ознаками наявності вибухового пристрою можуть бути:

1. Знаходження в громадських місцях, у транспорті валіз, кейсів, пакунків, коробок та інших предметів, залишених без нагляду власників;
2. Отримання адресатом поштового відправлення від невідомого відправника, наявність у відправленні явного дисбалансу, нестандартний вигляд посилочної тари;
3. Наявність у предметів характерного вигляду вибухових речовин, засобів або їх елементів;
4. Наявність у виявлених предметів звуку працюючого годинникового механізму, запаху бензину, газу, розчинника, хімічних речовин, диму, що виходить з предмету тощо;
5. Наявність у підозрілого пристрою елементів (деталей), що не відповідають його прямому призначенню (сигнальні лампи, світло діоди, радіо плати, перемикачі, елементи живлення і т. ін.) або додаткового контакту з навколишніми предметами (антена, вмонтований електричний дріт, натягнутий шнур або мотузка);
6. Невідповідність маси дійсному призначенню або вигляду предмета (наприклад – вага коробки від цукерок, банки від кави, ручки, книги і т. ін.);
7. Наявність у дверях, вікнах будь-яких сторонніх предметів - закріпленого дроту, ниток, важелів, шнурів тощо;
8. Наявність стороннього сміття, свіжо оштукатурених та свіжопофарбованих ділянок стін, стелі, підлоги, порушення ґрунту, покриття на газонах, тротуарах, за відсутності пояснень щодо їх виникнення у відповідних служб.

II. У разі надходження повідомлення про підготовку вибуху по телефону:

1. Спробувати з'ясувати у особи, що телефонує, який вибуховий пристрій, де він встановлений і коли повинен спрацювати;
2. Не класти трубку на телефонний апарат;
3. Повідомити про отримане повідомлення з іншого телефонного апарату до чергової частини органів внутрішніх справ з наданням номеру телефону, на який отримано повідомлення;
4. Оглянути зазначене приміщення без евакуації персоналу. У разі невизначеності приміщення - оглянути кімнати, до яких є вільний доступ сторонніх, вміст урн для

сміття, меблів, залишених пакунків, підозрілих предметів тощо.

III. У разі виявлення предмета, підозрілого на вибуховий пристрій, необхідно:

1. Обмежити доступ до приміщення, організувати його охорону;
2. негайно доповісти безпосередньому керівнику, вказати місце знаходження предмета, час виявлення та особу, яка його виявила;
3. Забезпечити інформування чергових підрозділів ГУ НП або ДСНС за т. "102" та "101";
4. Безумовно виконувати всі рекомендації спеціаліста - вибухотехніка, у разі підтвердження наявності ознак вибухового пристрою організувати евакуацію людей з будівлі, території на відстань від підозрілого предмета не менше 100 метрів.

Категорично забороняється самостійно проводити з підозрілим предметом будь-які дії (торкатися, нахилити, відкривати, переміщувати, підіймати, перерізати, та ін.), що може призвести до вибуху та людських жертв.

АЛГОРИТМ ДІЙ

посадової особи при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту

1. Посадова особа навчального закладу при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту негайно доповідає своєму керівництву і через нього (а за відсутності - через чергового навчального закладу або особисто) повідомляє органи УМВС (тел. **102**), УСБ України у Чернігівській області (**67-62-08, 65-54-45**), органи місцевого самоврядування.

У випадку, коли об'єктом терористичного посягання є об'єкт або особи, які знаходяться під юрисдикцією іноземної держави (у т.ч. транспортний засіб з міжнародним захистом, що прямує територією України), про це повідомляються органи місцевої державної влади для подальшого сповіщення ними МЗС України.

2. Черговий навчального закладу або посадова особа, яка приймає повідомлення про теракт, повинні намагатись по можливості уточнити і мати наступні дані:

- джерело отримання інформації;
- час і точне місце події (адреса);
- характер діяння (вибух, погроза вибуху, захоплення заручників чи ін.);
- об'єкт посягання;
- кількість терористів, їх вимоги, озброєння, прикмети чи установчі дані;
- обстановка, що склалась на останній час на об'єкті посягання;
- заходи, які вжиті адміністрацією або присутніми з реагування на подію.

Про прийняте повідомлення та отримані дані черговий або посадова особа негайно сповіщають органи МВС - СБ України, записує час і прізвище особи, яка прийняла повідомлення.

Відсутність повних даних не звільняє посадову особу від термінової доповіді.

3. Адміністрація об'єкту посягання по отриманню повідомлення та доведення інформації до правоохоронних органів повинна організувати:

- посилення охорони і пропускного режиму наявними силами;
- терміновий збір керівників і працівників режимних, охоронних, аварійно-рятувальних служб (якщо такі є);
- тимчасове призупинення функціонування об'єкту або його окремих ланок, виведення за його межі учнів, вчителів, працівників навчального закладу, встановлення осіб, які опинилися у заручниках;
- надання допомоги потерпілим;
- зустріч правоохоронних органів.

ПАМ'ЯТКА

щодо першочергових дій у разі виявлення ознак вибухового пристрою або схожих на них предметів

1. Характерними ознаками наявності вибухового пристрою можуть бути:

1. Знаходження у території або в приміщеннях навчального закладу валіз, кейсів, пакунків, коробок, предметів, залишених без нагляду;
2. Надходження на адресу навчального закладу поштового відправлення від невідомого відправника, наявність у відправленні явного дисбалансу, нестандартний вигляд посилочної тари;
3. Наявність у предметів характерного вигляду штатних бойових припасів, вибухових речовин, засобів або їх елементів;
4. Наявність у виявлених предметів звуку працюючого годинникового механізму, запаху бензину, газу, розчинника, хімічних речовин, диму, що виходить з предмету тощо;
5. Наявність у підозрілого пристрою елементів (деталей), що не відповідають його прямому призначенню (сигнальні лампи, світлодіоди, радіоплати, перемикачі, елементи живлення і т. ін.) або додаткового контакту з навколишніми предметами (антена, вмонтований електричний дріт, натягнутий шнур або мотузка);
6. Невідповідність маси дійсному призначенню або вигляду предмета (наприклад - вага коробки від цукерок, банки від кави, книги і т. ін.);
7. Наявність у дверях, вікнах будь-яких сторонніх предметів - закріпленого дроту, ниток, важелів, шнурів тощо;
8. Наявність стороннього сміття, свіжоштукатурених та свіжопофарбованих ділянок стін, стелі, підлоги, порушення ґрунту, покриття на газонах, тротуарах, за відсутності пояснень щодо їх виникнення у відповідних служб.
9. Наявність на прилеглий до навчального закладу території залишеного автотранспорту, сторонніх чи нічийних приладів, механізмів, тимчасових споруд, будівельних матеріалів і конструкцій, тощо.
10. Намагання особи з предметом у руках чи у специфічному одязі, що дозволяє приховувати на тілі вибуховий пристрій, за будь-яких обставин безпосередньо проникнути на території навчального закладу.

Категорично забороняється самостійно проводити з підозрілим предметом будь-які дії (торкатися, нахилити, відкривати, переміщувати, підіймати, перерізати, та ін.).

Пам'ятайте, що марна втрата часу при загрозі вибуху може призвести до людських жертв!

В усіх випадках про виявлення ознак вибухового пристрою повідомляти - по тел. - 102

оперативного чергового Управління МВС України у Чернігівській області по тел. - **67-62-08, 65-54-45** оперативного чергового Управління СБ України у Чернігівській області.

II. У разі надходження анонімного повідомлення про підготовку вибуху за телефоном:

1. Спробувати з'ясувати у особи, що телефонує, який вибуховий пристрій, де він встановлений і коли повинен спрацювати;
2. Не класти трубку на телефонний апарат;
3. Повідомити про отримане повідомлення з іншого телефонного апарату до чергової частини органів внутрішніх справ з наданням номеру телефону, на який отримано повідомлення;
4. негайно приступити до евакуації персоналу з приміщення навчального закладу, організувати його охорону.

III. У разі виявлення предмета; підозрілого на вибуховий пристрій, необхідно:

1. Обмежити доступ до приміщення, організувати його охорону.
2. негайно доповісти безпосередньому керівнику, вказати місце знаходження предмета, час виявлення та особу, яка його виявила;
3. Забезпечити інформування чергових підрозділів МВС, СБ або ДСНС України.
4. Безумовно виконувати всі рекомендації спеціаліста - вибухотехніка, у разі підтвердження наявності ознак вибухового пристрою організувати евакуацію людей з будівлі, території.

АЛГОРИТМ ДІЙ

посадової особи при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту

1. Посадова особа навчального закладу при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту негайно доповідає своєму керівництву і через нього (а за відсутності - через чергового навчального закладу або особисто) повідомляє органи ДСНС та МВС за **телефоном "101" та "102"**, УСБ України у Чернігівській області (**67-62-08, 65-54-45**), органи місцевого самоврядування.

У випадку, коли об'єктом терористичного посягання є об'єкт або особи, які знаходяться під юрисдикцією іноземної держави (у т.ч. транспортний засіб з міжнародним захистом, що прямує територією України), про це повідомляються органи місцевої державної влади для подальшого сповіщення ними МЗС України.

2. Черговий навчального закладу або посадова особа, яка приймає повідомлення про теракт, повинні намагатись по можливості уточнити і мати наступні дані:

- джерело отримання інформації;
- час і точне місце події (адреса);
- характер діяння (вибух, погроза вибуху, захоплення заручників чи ін.);
- об'єкт посягання;
- кількість терористів, їх вимоги, озброєння, прикмети чи установчі дані;
- обстановка, що склалась на останній час на об'єкті посягання;
- заходи, які вжиті адміністрацією або присутніми з реагування на подію.

Про прийняте повідомлення та отримані дані черговий або посадова особа негайно сповіщають органи МВС - СБ України, записує час і прізвище особи, яка прийняла повідомлення.

Відсутність повних даних не звільняє посадову особу від термінової доповіді.

3. Адміністрація об'єкту посягання по отриманню повідомлення та доведення інформації до правоохоронних органів повинна організувати:

- посилення охорони і пропускового режиму наявними силами;
- терміновий збір керівників і працівників режимних, охоронних, аварійно-рятувальних

служб (якщо такі є);

- тимчасове призупинення функціонування об'єкту або його окремих ланок, виведення за його межі учнів, вчителів, працівників навчального закладу, встановлення осіб, які опинилися у заручниках;
- надання допомоги потерпілим;
- зустріч правоохоронних органів.

Дії вразі терористичного акту

Терористичний акт

Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкайте у вагоні поїзда, під'їзді або на вулиці нічийні пакети (сумки), не підпускайте до них інших. Повідомте про знахідку співробітника міліції;
- у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримайтеся від різких рухів, лементу й стогонів;
- при погрозі застосування терористами зброї лягайте на живіт, захищаючи голову руками, подалі від вікон, зашкленених дверей, проходів, сходів;
- використайте будь-яку можливість для порятунку;
- якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
- намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

Дії під час перестрілки:

- якщо стрілянина застала вас на вулиці, відразу ж лягте й озирніться, виберіть найближче укриття й проберіться до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи або бордюри, канави. Пам'ятайте, що автомобіль – не найкращий захист, тому що його метал тонкий, а пальне – вибухонебезпечне. За першої нагоди сховайтеся у під'їзді будинку, підземному переході, дочекайтеся закінчення перестрілки;
- проводьте заходи для порятунку дітей, за необхідності прикрийте їх своїм тілом. За можливості повідомте про інцидент співробітників міліції;
- якщо в ході перестрілки ви перебуваєте у будинку – укрийтеся у ванній кімнаті й лягте на підлогу, тому що перебувати у кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, стежте за можливим початком пожежі. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, залиште квартиру й сховайтеся в під'їзді, далі від вікон.

Дії у випадку захоплення літака (автобуса):

- якщо Ви виявилися в захопленому літаку (автобусі), не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;
- заспокойтеся, спробуйте відволіктися від того, що відбувається, читайте, розгадуйте кросворди;
- зніміть ювелірні прикраси;

- не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;
- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;
- жінкам у міні-спідницях бажано прикрити ноги;
- якщо представники влади почнуть спробу штурму – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;
- після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів бензину.

Якщо ви стали жертвою телефонного терориста:

- подзвоніть з іншого телефону (мобільного, від сусідів) на вузол зв'язку і скажіть причину дзвінка, своє прізвище, адресу та номер свого телефону;
- намагайтесь затягнути розмову та записати її на диктофон чи дайте послухати свідкам (сусідам);
- одночасно, з розмовою і записом на диктофон, друга людина дзвонить з іншого телефону на вузол зв'язку, а потім в міліцію за телефоном 102 для термінового затримання того, хто телефонував;
- напишіть заяву начальнику відділення міліції, на території якого ви проживаєте, для прийняття необхідних заходів;
- міліція, за запитом на вузол зв'язку, отримає номер телефону, адресу, прізвище того, хто дзвонив і прийме необхідні міри.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій попереджає громадян про своєчасне інформування щодо виявлення вибухових пристроїв

Для того, щоб вирізнити вибухові пристрої з-поміж усіх інших, варто запам'ятати їхні **характерні ознаки:**

- предмети є незнайомими або незвичними для цієї обстановки чи території;
- наявність звуків, що лунають від предмету (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), миготіння індикаторної лампочки;
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батареї, акумулятори тощо);
- наявність розтяжки дротів, або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань;
- предмет може бути підвішений на дереві або залишений на лавці.

Категорично забороняється:

- торкатися предмету і пересувати його;
- користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);

- заливати його рідинами, засипати ґрунтом або чимось його накривати;

- торкатися підозрілого пристрою та здійснювати на нього звуковий, світловий, тепловий чи механічний вплив, адже практично всі вибухові речовини отруйні та чутливі до механічних, звукових впливів та нагрівання.

При виявленні вибухових пристроїв телефонуйте 101 або 102.

Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій військового характеру

При першій можливості покиньте разом із сім'єю небезпечну зону. У разі неможливості виїхати особисто, відправити дітей і родичів похилого віку до родичів, знайомих. Необхідно взяти із собою всі документи, коштовні речі і цінні папери.

Підготовку до можливого перебування у зоні надзвичайної ситуації доцільно починати завчасно. Необхідно підготувати "екстрену валізку" з речами, які можуть знадобитись при знаходженні у зоні НС або при евакуації у безпечні райони.

Підготовка оселі:

- нанести захисні смуги зі скочу (паперу, тканини) на віконне скло для підвищення його стійкості до вибухової хвилі та зменшення кількості уламків і уникнення травмування у разі його пошкодження;
- по можливості обладнайте укриття у підвалі, захистіть його мішками з піском, передбачте наявність аварійного виходу;
- при наявності земельної ділянки обладнайте укриття на такій відстані від будинку, яка більше його висоти;
- зробити вдома запаси питної та технічної води;
- зробити запас продуктів тривалого зберігання;
- додатково укомплектувати домашню аптечку засобами надання першої медичної допомоги;
- підготувати (закупити) засоби первинного пожежогасіння;
- підготувати ліхтарики (комплекти запасних елементів живлення), газові лампи та свічки на випадок відключення енергопостачання;
- підготувати (закупити) прилади (примус) для приготування їжі у разі відсутності газу і електропостачання;
- підготувати необхідні речі та документи на випадок термінової евакуації або переходу до захисних споруд цивільної оборони або інших сховищ (підвалів, погребів тощо);

- особистий транспорт завжди мати у справному стані і запасом палива для виїзду у небезпечний район;
- при наближенні зимового періоду необхідно продумати питання щодо обігріву оселі у випадку відключення централізованого опалення.

Правила поведінки в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру

Необхідно:

- зберігати особистий спокій, не реагувати на провокації;
- не сповіщати про свої майбутні дії (плани) малознайомих людей, а також знайомих з ненадійною репутацією;
- завжди мати при собі документ (паспорт) що засвідчує особу, відомості про групу крові своєї та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо);
- знати місце розташування захисних споруд цивільної оборони поблизу місця проживання, роботи, місцях частого відвідування (магазини, базар, дорога до роботи, медичні заклади тощо). Без необхідності старатися як найменше знаходитись поза місцем проживання, роботи та малознайомих місцях;
- при виході із приміщень, пересуванні сходами багатоповерхівок або до споруди цивільної оборони (сховища) дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Пропускати вперед та надавати допомогу жінкам, дітям, перестарілим людям та інвалідам, що значно скоротить терміни зайняття укриття;
- уникати місць скупчення людей;
- не вступати у суперечки з незнайомими людьми, уникати можливих провокацій;
- у разі отримання будь-якої інформації від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати її іншим людям (за місцем проживання, роботи тощо);
- при появі озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покидати цей район;
- посилювати увагу і за можливості, також залишити цей район, у разі появи засобів масової інформації сторони-агресора;
- орієнтуються на місцевості, розмовляють з акцентом, не характерна зовнішність, протиправні і провокативні дії, проведення незрозумілих робіт тощо) негайно інформувати органи правопорядку, місцевої влади, військових;
- у разі потрапляння у район обстрілу сховатись у найближчу захисну споруду цивільної оборони, сховище (укриття). У разі відсутності пристосованих сховищ, для укриття використовувати нерівності рельєфу, (канави, окопи, заглиблення від вибухів

тощо). У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу споруд цивільного захисту, сховища і укриття – лягти на землю головою в сторону, протилежну вибухам. Голову прикрити руками (за наявності, для прикриття голови використовувати валізу або інші речі). Не виходьте з укриття до кінця обстрілу;

- надавати першу допомогу іншим людям у разі їх поранення. Визвати швидку допомогу, представників ДСНС України, органів правопорядку за необхідності військових;
- у разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення, побиття тощо) постаратися з'ясувати та зберегти як найбільше інформації про них та обставини події для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо. Необхідно пам'ятати, що Ви самі або близькі Вам люди, також можуть опинитись у скрутному становищі і будуть потребувати допомоги.

Не рекомендується:

- підходити до вікон, якщо почуєте постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій;
- стояти чи перебігати під обстрілом;
- конфліктувати з озброєними людьми;
- носити армійську форму або камуфльований одяг;
- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуті зброю та боєприпаси.

При виявленні вибухонебезпечних предметів забороняється:

1. перекладати, перекочувати з одного місця на інше;
2. збирати і зберігати, нагрівати і ударяти;
3. намагатися розряджати і розбирати;
4. виготовляти різні предмети;
5. використовувати заряди для розведення вогню і освітлення;
6. приносити в приміщення, закопувати в землю, кидати в колодезь чи річку.

Виявивши вибухонебезпечні предмети, вживайте заходів з означення, огороження і охорони їх на місці виявлення. Негайно повідомте про це територіальні органи ДСНС та МВС за телефоном "101" та "102".

"Екстрена валізка"

Екстрена валізка, як правило, являє собою міцний і зручний рюкзак від 25 літрів і більше, що містить необхідний індивідуальний мінімум одягу, предметів гігієни, медикаментів, інструментів, засобів індивідуального захисту та продуктів харчування. Всі речі повинні бути новими (періодично поновлюваними) і не використовуватись у повсякденному житті. Екстрена валізка призначена для максимально швидкої евакуації із зони надзвичайної події, будь то землетрус, повінь, пожежа, загострена криміногенна обстановка, епіцентр військових дій і т.д. Вантаж у рюкзаку треба укладати рівномірно. Добре мати рюкзак з "підвалом" (нижнім клапаном).

У рюкзаку рекомендується покласти наступне:

- копії важливих документів в поліетиленовій упаковці. Заздалегідь зробіть копії всіх важливих документів – паспорта, автомобільних прав, документів на нерухомість, автомобіль і т.д. Документи треба укладати так, щоб у разі необхідності їх можна було швидко дістати. У деяких джерелах так само вказують серед документів тримати кілька фотографій рідних і близьких;
- кредитні картки та готівку. Нехай у вас буде невеликий запас грошей;
- дублікати ключів від будинку і машини;
- карту місцевості, а також інформацію про спосіб зв'язку і зустрічі в умовленому місці зустрічі вашої родини;
- засоби зв'язку та інформації (невеликий радіоприймач з можливістю прийому в УКХ і БМ діапазоні) та елементи живлення до радіоприймача (якщо потрібні);
- ліхтарик (краще кілька) і запасні елементи живлення до нього, сірники (бажано туристичні), запальничка, свічки;
- компас, годинник (перевагу віддавайте водонепроникним);
- багатофункціональний інструмент, що включає (лезо ножа, шило, пилку, викрутку, ножиці тощо);
- ніж, сокира, сигнальні засоби (свисток, фальшфейєр і т.д.);
- декілька пакетів для сміття, об'ємом 120 літрів. Може замінити намет або тент, якщо розрізати;
- рулон широкого скотчу;
- упаковка презервативів. Презерватив, за необхідності, може використовуватись для захисту від вологи сірників та запальничок, у якості джгута для зупинки кровотечі, надійного закупорювання ємкостей від комах та піску, перенесення води;
- шнур синтетичний 4-5 мм , близько 20 м;
- блокнот і олівець;
- нитки та голки;
- аптечка першої допомоги. До складу аптечки обов'язково повинні входити: бинти, лейкопластир, вата, йод, активоване вугілля (інтоксикація), парацетамол (жарознижувальний), пенталгін (знеболююче), супрастин (алергія), имодиум (діарея), фталазол (шлункова інфекція), альбуцид (краплі для очей), жгут, шприци тощо; ліки що Ви приймаєте (мінімум на тиждень) з описом способу застосування та дози; рецепти; прізвища та мобільні телефони ваших лікарів (слідкуйте за терміном придатності ліків);
- одяг: комплект нижньої білизни (2 пари), шкарпетки бавовняні (2 пари) і вовняні, запасні штани, сорочка або кофта, плащ-дошовик, в'язана шапочка, рукавички, шарф (може знадобитися в найнесподіваніших ситуаціях), зручне, надійне взуття;
- міні-палатка, поліуретановий килимок, спальник (якщо дозволяє місце);
- засоби гігієни: зубна щітка і зубна паста, невеликий шматок мила, рушник (є такі в упаковці пресовані), туалетний папір, кілька упаковок одноразових сухих та вологих серветок, кілька носових хусток, засоби інтимної гігієни, бритву, манікюрний набір;
- приналежності для дітей (якщо необхідні);
- посуд (краще металевий): казанок, фляга, ложка, кружка;
- запас їжі на кілька днів - все, що можна їсти без попередньої обробки і не займає багато місця, довго зберігається (не швидкопсувні), наприклад: висококалорійні солодощі (чорний шоколад (з горіхами), жменю льодяників), набір продуктів (тушонка, галети, суп-пакети, м'ясні та рибні консерви), якщо дозволяє місце - крупа перлова, гречана, рис довгозерний, макарони, вермішель, сухі овочеві напівфабрикати, горілка, спирт питний;
- запас питної води на 1-2 дні, який треба періодично оновлювати (вода не повинна бути застоюною).

У літніх людей, інвалідів та дітей є особливі потреби. За необхідності, цей список доповнюється і коригується. Із практики, **загальна вага “Екстреної валізи” не повинна перевищувати 50 кілограмів.**